

Yayo Herrero: “Posar la vida al centre no serà possible sense conflicte”

Dc, 17/10/2018 per Catalunya Religió

(*Laura Mor -CR*) “L'economia, la política i la cultura hegemònica han declarat la guerra a la vida”. Amb aquesta contundència obria dimarts la seva intervenció l'antropòloga, enginyera, professora i ecofeminista **Yayo Herrero**. L'esperaven prop de dues-centes persones en l'acte d'inauguració del curs 2018-2019 del Centre d'Estudis Cristianisme i Justícia a Barcelona.

“L'ecologia i el feminisme són nous relats per al nostre centre d'estudis, per a seguir construint esperança i albirar els horitzons que facin possible la vida d'avui”. Així va presentar la ponent **Oscar Mateos**, responsable de l'àrea social de [Cristianisme i Justícia](#). Coordinadora estatal d'Ecologistes en Acció, Yayo Herrero ha participat en nombroses iniciatives socials sobre la promoció dels Drets Humans i l'ecologia social. Actualment és professora de la Universitat Nacional d'Educació a Distància (UNED) i membre del Foro Transiciones.

La potencialitat i l'obligació de cuidar els altres

La seva tesi és que tothom necessita “un entorn comunitari i social que garanteixi l'ecodependència”. Herrero parteix de la base que “la vida en solitari és inviable”. I n'ha fet un breu repàs: “La vida humana transcorre encarnada en cossos que neixen, cossos que emmalalteixen, cossos que moren, cossos que envelleixen, cossos que han de ser cuidats i atesos al llarg de tota la seva existència”. Ha parlat, per exemple, de la vulnerabilitat dels nadons i de la gent gran. I de la “lògica de cures” que hi està associada i que “fa possible el sosteniment de la vida”.

Unes cures que tradicionalment han assumit i encara avui assumeixen les dones en l'àmbit domèstic. “Funcions menys valorades, menys visibles i més despreciades en el conjunt de la vida social”. Per aquesta raó ha demanat reciprocitat: “Des que

una vida neix i fins que mor, homes i dones tenim la potencialitat i diria que l'obligació de mantenir i cuidar els cossos vulnerables”.

La prioritat social, econòmica, política i cultural d'avui no apunta cap a aquest sosteniment sinó cap a “la maximització dels beneficis”. Per això, aquesta ecofeminista afirma que “estem en guerra contra la vida” i que, per contra, “la vida humana ha de ser intencionalment sostinguda i cuidada”.

Els límits materials del planeta

Des de la dimensió ecològica, Herrero ha recordat que “som éssers ecodpendents i subjectes als límits físics de la terra”. Un exemple quotidià el trobem en la dependència del petroli per produir aliments de forma industrial. Ja sigui pels pesticides utilitzats o pels quilòmetres recorreguts entre l'origen i el consum final.

També ha criticat el model urbà i ha posat d'exemple la ciutat on resideix: “A Madrid no produim res que serveixi per estar viu; l'aliment, l'aigua i tots els residus que generem han d'entrar i sortir de la ciutat gràcies a l'energia fòssil”. Més de la meitat dels habitants del planeta, ha dit, formen part d'aquest “model urbà motoritzat que no se sosté sense grans quantitats d'energia”.

Una demanda que les energies renovables no poden satisfer, i que tampoc no es pot universalitzar. La professora ha fet una crida a “la justícia com a pilar bàsic” i ha repassat algunes de les conseqüències del canvi climàtic. Des de la pèrdua de biodiversitat, passant pel risc d'adaptar-se al nou medi, que inclou capítols de forts aiguats i de sequeres. També ha parlat de contaminació massiva i de la davallada de recursos pesquers. “Mirar la realitat material del nostre planeta és realitzar un petit exercici d'amargor necessari si volem ser capaços de posar-hi remei”, ha apuntat.

Crisi ecològica i desigualtats

Herrero ha valorat l'encert del **papa Francesc** de relacionar, en l'encíclica [Laudato si'](#), crisi ecològica i desigualtats. Una realitat que ve pautada per “un model capitalista que ha sigut colonial d'inici i d'arrel” i que permet “un espai de privilegi que saqueja els recursos d'altres territoris”, ha dit.

L'indicador de la petjada ecològica mostra com “el model de progrés dels països rics només se sosté sobre l'extractivisme, el saqueig dels territoris i l'expulsió dels seus habitants”. Una dinàmica d'exclusió que també trobem a casa nostra, tal com mostra el darrer [informe Foessa](#). “Les famílies, i majoritàriament les dones, fan de coixí de la vida vulnerable”, ha recordat.

L'espai domèstic és en aquest cas “un espai invisible” sense conseqüències en l'àmbit econòmic, polític i cultural. Ha criticat així “l'economia hipertrofiada” que només estudia allò que té valor monetari. Per això s'ha preguntat: “Quan val el cicle de l'aigua? Quan val la fotosíntesi? Quan val el treball de les mestresses de casa?”.

No hi ha vida sense els altres

Davant del col·lapse a què aboca el sistema de consum actual, Herrero ha proposat una resposta humanitzadora: “La palanca que activa el fre d'emergència és

l'amor". Un amor que ha definit "com la capacitat de fer-se càrrec d'altres, com l'empatia i la solidaritat". Per això ha encoratjat a "exercir aquest amor de forma esforçada, apassionada i radical".

Des de l'ecofeminisme, Herrero creu que "desbancar els mercats i posar la vida al centre no serà possible sense conflicte". Entén així que "la clau d'aquestes transformacions passa per un repartiment diferent de la riquesa". Però també pel sentit comunitari de la vida: "Tots som ecodpendents i interdependents; no hi ha vida al marge de la comunitat".

L'ecofeminista creu que "en el moment de l'explosió de l'ego, la reconstrucció del que és col·lectiu és essencial". Així mateix, ha elogiat el paper cohesionador de la fe: "Des dels àmbits de militància laica tenim molt per aprendre de la vida comunitària generada al voltant dels espais religiosos i cristians".

Quins altres elements afavoriran la necessària transformació social? Herrero ha reivindicat els principis d'universalitat, de singularitat, d'austeritat i de justícia. També ha parlat de "resignificar els drets" en un planeta amb límits físics i amb vides que cal sostenir: "El dret va acompanyat sempre d'obligacions". En concret, ha posat en valor "el coneixement i la pràctica de totes les dones que s'han ocupat històricament de sostenir la vida en situació d'invisibilitat".

La lluita per la justícia social

El director de Cristianisme i Justícia, **Xavier Casanovas**, va presentar [l'oferta formativa](#) del centre i va anunciar l'obertura d'un nou curs en col·laboració amb Intermon Oxfam i Volpa. En el moment de donar la benvinguda als assistents, va fer present **Jaume Botey** i va recordar l'[acte de record](#) a la seva figura que tindrà lloc divendres a la tarda a les Cotxeres de Sants. Per la seva banda, el jesuïta **Jaume Flaquer** va retre homenatge a **Oscar Romero**, [canonitzat](#) aquest diumenge a Roma. Un exemple que va lligar al de tantes persones d'arreu del món compromeses amb la justícia social.

L'acte s'ha emmarcat en les activitats de [Barcelona Ciutat Oberta - Biennal de Pensament](#):